

Røldal-Suldal Kraft - Opprusting og Utviding av kraftverk

Konsesjonen for Røldal-Suldal Kraft frå 1962 er basert på industrikonsesjonlova der "heimfall" til Staten og vertskommunane er ein vesentleg del av avtalen.

Heile rettsprosessen i samband med konsesjonen, ekspropriasjonsskjønn og vilkår i dom er dokumentert for kvar enkelt eigedom i rettsbøkene for Ryfylke Herredsrett.

Vi er sterkt kritiske til at avtalen er blitt broten og dei metodane som er blitt brukt politisk for å få dette til. Rettsleg avklaring av eigarforholda er enno ikkje gjennomført.

Sjå vedlegg: Brev frå cand.jur. Tom Berge

Endringar i samfunnet og innføring av Energilova er viktige faktorar som har medført endring for brukarane både sommar og vinter i dei neddemde områda. Særleg ved oftare nivåendring i regulerte vatn og tilkomst vinterstid.

Dermed er dei forhold skjønnsretten baserte sine erstatningar på blitt endra til det verre.

Konklusjon:

Prosjektet må avvisast!

Det det er søkt om er ikkje eit opprustnings og utvidingsprosjekt som kan slusast igjennom i samband med ein vilkårsrevisjon.

Det er her snakk om eit alvorleg omfattande prosjekt med nye lange driftstunellar, nye kombinerte pumpe-/turbinar i nye fjellhallar, store steintippar og skade på natur og miljø. Kraftanlegget er tenkt manøvrert på ein heilt annan måte enn det opprinnelege RSK anlegget og dermed med heilt andre konsekvenser for lokalsamfunnet, natur, miljø og grunneigarar. Både Votnamagasinet og Holmavatnet har viktige trekkruiter for reinsdyr, pumping til desse områda vinterstid vil øydeleggja for sikker ferdsel på islagde reguleringsmagasin både for villrein og menneske. Pumpe-kraftverka vil kunna føra til lengre periodar med ope vatn og frostrøyk vinterstid. Tilsvarande vil Valdalsmagasinet ikkje lenger kunna rekna med å få sikker is for vinterferdsel.

Dersom prosjektet skal kunna vurderast må det utførast ei skikkeleg analyse av heile vassdraget frå fjell til Suldalsvatn.

Dette vil utløysa ein fullverdig "fornya" konsesjonsprosess for heile vassdraget.

Analysen må koordinerast med Statkraft sitt anlegg Ull-Førre og det må sjekkast ut om det finst synergier i å samordna kraftanlegga til RSK og Statkraft. Kan vatn frå Røldal-Suldal heller overførast og nyttast i Ulla-Førre? Ein må søka grundig etter om det er mulig å nytta vatnet smartare for å få tilbakeført natur i området. Miljøvinst her har stor verdi og må ikkje bli undervurdert i iveren etter å tyna ut endå meir kroner av eit alt sterkt skadd vassdrag. Natur og miljø er viktig for å oppnå BULYST og trivsel.

Røldal grunneigarlag

Meir informasjon er å finna på <http://Røldal.info>
og i filmene våre:

Røldal-Suldal Kraft - Krav til ny konsesjon
<https://vimeo.com/1024715462/493d463ad6>

Valdalen: Øydelagd natur og problemer med tilkomst/sikkerhet
<https://vimeo.com/572751942>

Denne filmen viser en del av skadene og problemene lokalsamfunnet står ovenfor
hver eneste dag i forbindelse med RSK-anlegga.

Røldal – Ombygging kan gi verdifull balansekraft og restaurering av natur
<https://vimeo.com/792880572>

Forslag til bedre løsning og utnytting av krafta som gir positiv gevinst for natur, miljø
og lokalsamfunn --- og samtidig mer energi!

Fjellbygda Røldal og det grønne skifte
<https://vimeo.com/746039466/777f018b5e>

Nils Vetle, lokal ungdom I Røldal- deler sitt perspektiv på saka i lyset av «det grønne
skifte»

Røldal-Suldal Kraft - Krav til ny konsesjon
<https://vimeo.com/488001235>

Denne filmen forteller historien om utbyggingen og Røldal Grunneigarlag sine krav.

Røldal (1964) – Historisk film fra før neddemminga
<https://vimeo.com/486335785/fe0849b16a>

Røldal var et levende samfunn før utbyggingen. Denne filmen viser noe av historien
og kulturen som nå er helt borte etter Valdalen ble neddemt.

CAND. JUR. TOM BERGE

(Pensjonert advokat (H) MNA)
Ragdevn. 2a, 5750 Odda

Olav Rabbe

Odda den 25.10.2024

Konsesjonsvilkår i Røldal – krav til endring

Hva var konsesjonen fra 1962?

Konsesjonen for utbygging av RSK er gitt av kongen i statsråd. La oss først se på denne siden av konsesjonen.

Et inngrep mot enkeltmennesker, i dette tilfelle grunneiere krever dekning i gjeldende lovregler. Det forelå regler for erverv av retter for kraftutbygging, det var kongen i statsråd som måtte gi samtykke til inngrep mot enkeltmennesker i et slikt omfang, det var et maktovergrep og erstatningen skulle fastsettes av en uavhengig domstol etter oreigningslovas bestemmelser.

1. Kongen i Statsråd?

Dette er den høyeste forfatningsmessige enheten i Norge. Det er ingen over og ingen ved siden av. Forfatning betyr styring av landet innenfor det lovverk som er lovlig vedtatt.

I tillegg er Kongen i Statsråd den høyeste forvaltningsenheten i landet. Saker som behandles innenfor offentlige instanser kan ved klage komme til Kongen i statsråd, noe høyere instans finnes ikke.

NB. Det finnes kun en instans som kan korrigere vedtak i Kongen i Statsråd, domstolene. Dersom domstolene finner at det er nyttet urett lovforståelse eller faktumsvurdering (bevis) kan vedtakene underkjennes og oppheves, **men ikke endres av domstolen.**

Kongen i Statsråd erkjenner at de selv ikke har kompetanse til å fastsette vilkårene for en utbygging. Det er bestemt at for de første 60 år skal ekspropriasjonsretten fastsette vilkårene for en utbygging og vederlag til de berørte grunneiere og kommuner. **Kongen erkjenner i 1962 at om 60 år er det så store endringer i samfunnet at inngrepet og vederlaget må revurderes.**

2. Innholdet i en konsesjon.

RSK fikk samtykke til å bygge ut vassdraget og ekspropriere eiendomsrett og bruksrett. Ved dette fikk grunneierne en påtvungen avtalepart hvor vilkårene ble bestemt av retten.

NB! Det var ingen som fikk noen retter til å gjøre endringer eller annet. For 60 år skulle gjelde skjønnsrettens erstatningsutmålinger, deretter hjemfall.

Ut fra krystallklar avtalejus er det partene som sammen må finne og gjennomføre nødvendige endringer i avtaleforholdet, evt. si det opp.

NB! Politikere eller byråkrater har ingen retter, verken i konsesjonen eller skjønnen er disse gitt noen rettigheter. Dersom politikere eller andre fastholder endringsretten, må det angis lovhjemmel !

Det er direkte i strid med norsk rett at reguleringsmuligheten for kraftverket skal kunne endres uten grunneiernes medvirkning. Alternativet er et nytt ekspropriasjonsskjønn som utvider rettene til kraftverket etter en ny konsesjonsbehandling

CAND. JUR. TOM BERGE

(Pensjonert advokat (H) MNA)
Ragdevn. 2a, 5750 Odda

Vi vet at et nytt skjønn ville høyne de løpende erstatningene til grunneierne, det er tilstrekkelig å vise til de nye skjønnene for Saudefaldene og Tyssedal hvor dagens verdi på elektrisk energi er lagt til grunn.

3. Utløpet av konsesjonsvilkårene etter 60 år. Hjemfall ???

Etter konsesjonen er det hjemfall etter 60 år. Med andre ord faller bruksretten til de neddemte arealer tilbake til grunneieren etter 60 år. **REGULANTEN HAR IKKE RETT TIL FORTSATT NEDDEMNING.**

Det er ikke engang forsøkt inngått ny avtale eller nytt skjønn.

NB! Både kongen i statsråd og skjønnsretten har gitt RSK neddemningsrett begrenset til 60 år.

For meg fremstår det som meget spesielt at grunneierlag og andre aksepterer at en helt vesentlig begrensning i konsesjonen hoppes bukk over.

Det pliktes gjennomført en nyvurdering, alt fra erstatningsutmåling til inngrepets omfang.

Det er tilstrekkelig å vise til at i de opprinnelige konsesjonsvilkår og erstatninger ligger ingen prisjustering for inngrepet. I 1982 og 1983 la Høyesterett til grunn at staten eller andre med langsiktige avtaler skulle øke betalingen når prisene endret seg. I HR sakene gjaldt det statens leie av øvingsområder for det militære. HR la til grunn at regulering i overensstemmelse med konsumprisindeksen var det minste som grunneierne kunne kreve.

NB! Erstatningene til grunneierne er utmålt for å dekke et inntjening eller avkastningskrav samt økte utgifter som følge av reguleringen. Ved rettens vurderingen var det den fysiske situasjon som var avgjørende for skjønnet.

NB! Det er eksproprianten/konsesjonshaver som har beskrevet inngrepets betydning overfor skjønnsretten i 1962.

NB! Når konsesjonshaver endrer bruken i strid med det han selv har hatt ansvar for å fremlegge for retten, plikter han å kreve nytt skjønn. Denne plikten ligger eksplisitt på konsesjonshaver i tillegg kommer hjemfallsretten

Regulanten måtte bygge vei for at grunneierne skulle komme fram om sommeren. Om vinteren kunne man kjøre på isen. Det har vi gjort i hvert fall fram til 2022

De endringer som er varslet med pumping mv. bryter med det gamle beskrevne inngrepet som regulanten selv har formulert. Regulanten kan ikke frata grunneierne vinterveien til Valldalen. Den nye bruken/ansendelsen av Valldalsmagasinet kan ikke godkjennes uten et nytt skjønn dersom man ønsker å følge lovverket.

Tom Berge